

VANTAAN KAUPUNGIN MAAHANMUUTON JA KOTOUTUMISEN PERIAATTEET 2025



**Vantaa
Vanda**

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO.....	3
PERIAATTEIDEN TARKOITUS JA VALMISTELUPROSESSI	4
KOTOUTUMISEN PALVELUIDEN SISÄLLÖLLISET LINJAUKSET.....	4
KAUPUNKITASOISET RAKENTEET JA PERIAATTEET	5
PITKÄN AIKAVÄLIN TAVOITE	6
TIIVISTELMÄ	6

JOHDANTO

Vantaa on Suomen kansainvälinen kunta. Noin 70 000 asukkaista on muunkielisiä (29,2 %), ja kotoutumisen onnistuminen on kaupungille keskeinen kysymys niin elinvoiman kuin sosiaalisen yhteenkuuluvuuden näkökulmasta. Esimerkiksi 53 prosenttia työnhakija-asiakkaista on muunkielisiä, ja kansainvälisten asiakkaiden kokonaismäärä on tällä hetkellä noin 16 000.

Vantaan kaupungin maahanmuuton ja kotoutumisen periaatteet 2025 on laadittu ottaen huomioon muuttunut lainsäädäntö, Vantaan väestörakenne ja muuttoliike, asiakastietoon perustuva ymmärrys sekä kaupungin toimialojen näkemykset.

Vantaan kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunginhallituksen elinvoima- ja työllisyysjaosto valmistelee päätettäväksi maahanmuuton ja kotoutumisen periaatteet ja seuraa niiden toteutumista. Näillä periaatteilla ohjataan kotoutumisen edistämistä Vantaalla ja tuetaan koko kaupunkiorganisaation työtä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Vuoden 2025 alussa voimaan tulleet laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023) ja laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023) toivat kunnille kokonaisvastuun julkisten työvoimapalveluiden ja kotoutumisen järjestämisestä. Uusi lainsäädäntö korostaa yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa työmarkkinoilla sekä heikossa työmarkkina-asemassa olevien tukemista. Uuden kotoutumislain (681/2023) 3 §:n mukaan työvoimaviranomainen vastaa kunnan tehtäväksi kotoutumislainsäädetyjen toimenpiteiden ja palvelujen toteuttamisesta, riippuen siitä, onko henkilö työnhakijana vai työvoiman ulkopuolella. Kokonaistavoitteena on, että kotoutujien palvelut rakentuvat kaupungin laajuisesti, ja toimialat vastaavat omalta osaltaan kotoutumisen edistämisestä ja palveluiden soveltuvuudesta maahanmuuttajille ja muunkielisille.

Hallintosäännön mukaisesti Työllisyyden ja kotoutumisen palvelut vastaavat kotoutumisen edistämisen koordinoinnista Vantaalla. Lisäksi kaupungin työllisyyden ja kotoutumisen palveluiden järjestämissuunnitelmassa kuvataan tarkemmin työvoimapalveluihin liittyvien kotoutumispalvelujen järjestäminen Vantaalla 1.1.2025.

Kotoutumisen palvelukokonaisuus on uusi ja kehittyvä, joten periaatteita tarkastellaan vuosittain. Tuleva kaupunkistrategia määrittelee mittarit ja tavoitteet kotoutumisen edistämiseksi.

PERIAATTEIDEN TARKOITUS JA VALMISTELUPROSESSI

Periaatteet tukevat myös jo aiemmin valtuuston hyväksymän kotouttamisohjelman sekä uuden kotoutumislain mukaisen kotoutumisohjelman toteutusta. Molemmat ohjelmat on valmisteltu ja toteutettu laajana poikkihallinnollisena yhteistyönä. Työhön on osallistunut laajasti eri toimialoja, hyvinvointialueen edustajia, korkeakouluja, sekä järjestökentän toimijoita. Työn koordinoinnista ja ohjelmien laatimisesta ja seurannasta vastaa työllisyyden ja kotoutumisen palvelualue.

Kotoutumisen edistämisen kokonaiskoordinaatiota tullaan kehittämään vuoden 2025 aikana luomalla rakenteet ja mittarit, jolla työtä seurataan kaupunkitasoisesti.

KOTOUTUMISEN PALVELUIDEN SISÄLLÖLLISET LINJAUKSET

Kotoutumisen palveluissa on tärkeää saavuttaa palvelun tarpeessa olevat henkilöt ja rakentaa molemminpuolista luottamusta heidän ja kaupungin viranomaisten välillä. Tämä on lähtökohtana vaikuttavien kotoutumisen palveluiden onnistumiselle. Kotoutumisen palvelut rakennetaan asiakaslähtöisesti perustuen siihen ajatukseen, että jokaisella on oikeus saada tukea yhteiskuntaan kiinnittymiseen.

Nopean kotoutumisen perustana on vahva alku, jonka mahdollistavat kotimaisten kielten kehittyminen ja riittävät digivalmiudet. Palveluissa panostetaan erityisesti uusiin kotoutujiin, sekä työnhakijoihin että työvoiman ulkopuolella oleviin, kuten kotivanhempiin. Vahvaa alkua tukevat muun muassa kielitaitotason testaus, yhteiskuntaorientaatio ja kotoutumiskoulutus. Kotoutumisajan ylittäneille muunkielisille tarjotaan pääasiassa täydentäviä koulutus- ja neuvontapalveluita. Monikielinen yleisneuvonta palvelee kuitenkin kaikkia, jotka eivät pärjää suomen tai ruotsin kielellä, statuksesta riippumatta.

Palveluissa painotetaan digitaalista saavutettavuutta, osallisuutta ja tekoälyratkaisujen hyödyntämistä. Digiosaaminen on ensisijaista, jotta asiakkaiden kyky toimia sähköisissä ympäristöissä vahvistuu. Kielikoulutusta kehitetään siten, että se vastaa erilaisiin elämäntilanteisiin ja tukee erityisesti naisten ja perheiden kotoutumista sekä työelämään siirtymistä. Tämä edistää samalla myös lasten ja nuorten kielellisiä valmiuksia. Koko kotoutumisprosessin ajan tehdään työnvälitystä ja tuetaan työelämäpolkujen rakentumista.

KAUPUNKITASOISET RAKENTEET JA PERIAATTEET

Vantaa kehittää tervetulokulttuuria koko kaupungin yhteisenä tehtävänä ja tavoitteena. Tervetulotoiminta sekä siihen liittyvät tapahtumat suunnitellaan ja toteutetaan toimialojen välisenä yhteistyönä, ja niiden koordinointi kuuluu työllisyyden ja kotoutumisen palvelualueelle.

Kaupungin asukkaista 29,2 % on oman ilmoituksensa mukaan muunkielisiä ja heidän määränsä kasvaa koko ajan. Vuoteen 2040 mennessä muunkielisten määrän arvioidaan olevan jo 45 %. Moninaisuusosaamisen valtavirtaistaminen on tärkeää, sillä se koskee jo nyt kaikkia kaupungin tuottamia palveluita. Kaupungin peruspalveluissa tulee palvella yhdenvertaisesti kaikkia asukkaita.

Asiakaspalveluhenkilöstön moninaisuusosaamista kehitetään osana kaupungin Aspa 2030 -toimintaa.

Vantaan vahvuus on hyvä ja toimiva yhteistyö eri järjestöjen ja toimijoiden kanssa. Hyvät väestösuhteet rakentuvat kaupungin ja yhteisöjen väliseen luottamukseen. Tätä vahvistetaan jalkautuvalla alueellisella työllä, vuoropuhelulla yhteisöjen kanssa sekä tiiviillä yhteistyöllä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Kaikilla Vantaan toimialoilla on omat tavoitteet, jotka liittyvät kotoutumisen edistämiseen. Esimerkiksi elinvoimapaalveluiden KV-rekrytoinnit ja KV-yrittäjien tuki ovat tästä hyvä esimerkkejä. Vantaan yrittäjistä ja yritysten työntekijöistä kasvava osuus on taustaltaan muunkielisiä. Sama koskee mm. koulujen, varhaiskasvatuksen, liikuntapalveluiden ja kaupunkikulttuurin asiakkaita.

Yhtenä kotoutumisen tavoitteena on luoda koko kaupunkia koskeva raportointimalli ja mittaristo. Eri toimialoita tulevaa kaupunkitasoista tietoa yhdistetään kotoutumisen kokonaiskuvan hahmottamiseksi ja palveluiden vaikuttavuuden todentamiseksi. Kotoutumista koskevaa tietopohjaa kehitetään kaupungin tietohallinnon kanssa.

Kansallisten TE24- ja KOTO24-uudistusten myötä Vantaa on vahvistanut yhteistyötään pääkaupunkiseudun kuntien ja C6-kaupunkien kanssa. Kansainvälisen rekrytoinnin ja työnvälityksen kehittäminen yhdessä muiden kaupunkien kanssa tukee kotoutumisen ja työllistymisen tavoitteita entistä vaikuttavammin.

PITKÄN AIKAVÄLIN TAVOITE

Vantaan maahanmuuton ja kotoutumisen periaatteiden valmistelua on ohjannut ajatus siitä, että kotoutuminen on koko kaupungin yhteinen tehtävä. Vantaalla tiedostetaan, että kaupunki vahvistuu ja kasvaa maahanmuutosta. Vantaan etuna on olla Suomen nuorin ja ikäpyramidiltaan elinvoimaisin kaupunki. Muut kaupungit suunnittelevat miten maahanmuuttoa voisi edistää, kun Vantaalla mietitään miten maahanmuuttoa voi hyödyntää koko kaupungin eduksi. Maahanmuutto antaa erinomaisen mahdollisuuden luoda elinvoimaista kaupunkia. Yhteistyöllä tästä tavoitteesta tehdään totta.

Periaatteiden lisäksi työtä ohjaavat kotouttamisohjelma sekä kotoutumisohjelma, joissa huomioidaan kaikki muunkieliset vantaalaiset. Tavoitteena on, että muunkieliset asukkaat ovat yhdenvertaisesti osallisina kaupungin peruspalveluissa, vapaa-ajan toiminnoissa ja järjestötoiminnassa. Esimerkkinä tästä ovat muun muassa Harrastusten Vantaa -toiminta ja maksuttomat vapaa-ajantoiminnot nuorille aikuisille.

TIIVISTELMÄ

Vantaan kaupungin maahanmuuton ja kotoutumisen periaatteet 2025 muodostavat strategisen viitekehyksen kaupungin kotoutumista edistävälle työlle muuttuneessa toimintaympäristössä. Periaatteet perustuvat päivitettyyn lainsäädäntöön (Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä 380/2023 ja Laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023), kaupungin väestödynamiikkaan sekä asiakas- ja toimialatietoon.

Lainsäädännön muutokset siirsivät kokonaisvastuun kotoutumisen ja työvoimapalveluiden järjestämisestä kunnille. Vantaalla vastuu on keskitetty työllisyyden ja kotoutumisen palvelualueelle.

Periaatteet painottavat vaikuttavien ja yhdenvertaisten palvelukokonaisuuksien kehittämistä. Kotoutumispalvelut suunnitellaan asiakaslähtöisesti, ja ne kohdistuvat sekä työnhakijoihin että työvoiman ulkopuolisiin ryhmiin. Palveluiden keskiössä ovat alkuvaiheen kieli- ja digivalmiuksien vahvistaminen, monikielinen neuvonta, yhteiskuntaorientaatio sekä työelämälähtöiset polut. Myös kotoutumisajan ylittäneille asiakkaille tarjotaan täydentäviä palveluita.

Periaatteet tukevat kaupunkitasoisen kotoutumisen edistämisen systematisointia ja monialaisen yhteistyön vahvistamista. Moninaisuusosaamisen valtavirtaistaminen, palvelujen saavutettavuus sekä tietopohjainen johtaminen muodostavat keskeiset kehittämislinjaukset. Kotoutumisen vaikuttavuuden arviointia varten luodaan yhtenäinen mittaristo ja raportointimalli. Vantaa näkee maahanmuuton voimavarana ja strategisena mahdollisuutena, jota kehitetään koko kaupungin yhteisenä tehtävänä.

